

LETO IX.

V LJUBLJANI 5. FEBRUARJA

ŠTEV. 10.

Amicus

Pust in post

Čitali smo, kako je letos za Silvestrovo Ljubljana rajala in se veselila: časopisi so trdili, da še nikoli tako. In bržčas tudi na deželi ni bilo bolje. Vsi znaki pa kažejo, da tudi v tem pustnem času ni bolje. Ljudi, ki slutijo, da gredo v neko neizvestno prihodnost, se je polotil blazen gon, da še uživajo, dokler je čas, vse, kar se užiti da. Potlej bo itak vsega konec...

A to geslo je velika podlost, zalučana v obraz trpečemu človeštvu, ki okrog in okrog nas trpi in trpi tako, da mi, ki se nam dobro godi, niti ne slutimo strašnega gorja, v katero se drugi utapljuje. Morje bi napolnile, če bi se zbrale vse solze, kar so jih v zadnjih mesecih izjokale človeške oči. Nepregledno gorje po prostranih bojnih poljih, po dolgih bolniških dvorinah; po hišah in družinah beda in glad in dušna bolest, težka razočaranja, ogoljufane nade, strah, obup... In v ta razžaloščeni svet okrog nas vpijejo mnogi med nami: Življenje je uživanje! Vpijejo in delajo tako. Da, zares. Ob veselih prilikah prireditve, ob žalostnih prilikah prireditve... Prireditve na prireditve... Celó v najblažje svrhe ne gre brez plesa in hrupnih veselí... A milijoni in milijoni trpe... Resnično, kakšna podlost je to do trpečega človeštva.

Kristus in krščanstvo čutita in učita drugače in nauk: Življenje je uživanje! — je pred njima sramoten nauk. Mi poznamo nauk Kristusov in Kristusa samega. Poznamo njegov pretresljiv zgled, celo življenje revnega in bednega, za nas na križ razpetega: Lisice imajo brloge in ptice pod nebom gnezda. Sin človekov pa nima, kamor bi glavo položil (Mt 8, 20). In naša čast in dostojanstvo zahtevata, da hodimo za njim. Če hoče kdo priti za menoj, naj se odpove samemu sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj! (Mt 8, 24.) Božje kraljestvo ni jed in pijača in razuzdanost, marveč pravičnost in mir in veselje v Sv. Duhu (Rim 14, 57). Nebeško kraljestvo silo trpi in (le) silni ga otemajo (Mt 11, 12).

Trd je ta nauk. Toda življenje mimo njega vodi v časno in večno nesrečo. Življenje mimo njega strašno pustoši in pušča za seboj grozne sledi. Kako slabi tako življenje dušne in telesne moči n. pr. mladih ljudi. Kako jih

dela nedovzetne za vsako pametno vzgojo, kako jih odvrča od vsakega resnega dela. Kako jim pije kri, zastruplja dušo in telo. Koliko jih pogrezne v močvirje, v blato hudobije, v zločine. Koliko jih priklene na bolniške postelje, pahne v prezgodnji grob... In kaj je konec takemu življenju?

Cerkev nas prav v teh dneh dramatično k resnim mislim. Pepela nam natreša na glavo in kliče k pokori, k prenopljenju in posvečenju duše. Zdrami se, o človek, vse bo prešlo, tvoje telo bo prah in pepel, ostala bo le duša. Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi in vse njegove naslade izpije do dna, pa zraven svojo dušo pogubi...? Žalibog, da svet tako malo razume Cerkev! Kaj je svetu postni čas! Živeti in uživati — to je vse... Pa ni res tako! Živeti in zveličati se — to je vse. Zato smo hvaležni Bogu in Cerkvi za vse pripomočke zveličanja. Velik pripomoček je tudi postni čas. O, da bi ga mi vsi izrabili v prenopljenje in posvečenje svojih duš!

Dr. Tihamér Tóth **Kristus in mladina***

Ljubi bratje in sestre, povedal sem vam, kako stoji z današnjo mladino, kakšna je njena bolezen. Zdaj pa skušajmo dognati vzroke tega stanja in poiskati primerno zdravilo. Kar naprej slišimo tožbe: »Današnja mladina je slaba!« Zares, slaba je.

Ali pa smo že kdaj razmišljali: kaj bi današnja mladino moglo poboljšati, kaj bi jo pripeljalo do čistega življenja, kaj bi jo napravilo pošteno, nravno krepko? Ali smo o tem vsaj enkrat resno razmišljali?

Kaj naj mladino napravi dobro? Morda današnja družba, ki jo obdaja in se slehernemu idealizmu zaničljivo posmehuje? Morda današnja zabava, kino, plesi, kjer se meje nravnosti tako brezbrizno prestopajo, kakor da jih sploh ni?

Slaba je današnja mladina! Da, a kdo naj jo poboljša? Morda šola? Bratje in sestre, kako zelo se motite! Kadar se v mladih dušah začneja neizprosni in dosmrtni boj med poštenjem in nesramnostjo, kadar v zorečem organizmu zagori uničujoči ogenj razbrzdanih strasti, kje naj mladina črpa moči, da bo v usodnih trenutkih divje borbe zmagala? Kje? V matematiki? V fiziki? V jeziki?

Ne in še enkrat ne!

Morda mi poročete: »No, pač v verouku!«

V verouku? Da, nekoliko smo se rešitvi vprašanja že približali. Da, verouk bi pri mladinski vzgoji že bil izvrsten pomoček, ako — ako mu ne bi nasprotoval zgled domače hiše, ako mu ne bi nasprotoval zgled družbe in nauke vere sproti podiral!

Če me torej vprašujete: »Kdaj se bo naša mladina poboljšala?« vam moram odgovoriti takole: Šele tedaj, kadar bo domača hiša podpirala vzgojni vpliv verouka; šele tedaj, kadar bo delo katehetovo podpiral zgled staršev, kakor se je to godilo v starih časih; šele tedaj, ko se bodo današnji starši naučili najvažnejšega vzgojnega pravila: »Najbolje vzgaja, kdor vzgaja s Kristusom!« Da, šele tedaj, a tudi samo tedaj bo naša mladina mogla postati boljša.

Starši, ki zaskrbljeni sledite duhovnemu razvoju svojih otrok, ne vem vam boljšega nauka, kot je nauk: »Vzgajaj s Kristusom!« Ne z mikavnimi obljubami in ne z grožnjami: »Sicer te bo hudič vzel!«; vzgajajte

* Govoril v Univerzni cerkvi v Budimpešti.

ne samo s plačilom in kaznijo, ampak vse bolj s Kristusom, z ljubeznijo Kristusovo! Dete, ki se je 3 do 4 leta staro naučilo, Kristusa z vročo ljubeznijo moliti, otrok, ki je v svojem 7. do 9. letu sprejel Kristusa v svoje srce in se poslej še večkrat obhajal: takega otroka pač ne bo treba šele kregati ali tepsti, ne bo ga treba z obljubami vabiti, nasprotno: zadosti bo, če mu bo mati rekla: Dete moje, to želi naš Gospod Jezus, to prepoveduje naš Zveličar...

Blagor otroku, ki mu mati govori, kakor je govorila sv. Blanka svojemu sinu sv. Ludoviku, francoskemu kralju: »Rajši bi te videla na mrtvaškem odru ko pa v smrtnem grehu!« Svetnik sam priznava, da so mu te besede brnele v ušesih vse življenje in ga varovale.

Blagor fantu, ki ga njegov oče opominja, kakor je stari Tobija svojega sina: »Sin moj, poslušaj besede mojih ust in z njimi utrdi svoje srce! Spoštuj svojo mater vse dni svojega življenja. Vse dni, dokler boš živel, imej v svojem sreču Boga in pazi se, da nikoli ne privoliš v noben greh in da nikdar ne prestopiš zapovedi Gospoda našega Boga. Pomagaj ubožcem, kolikor je v tvoji moči. Če boš imel veliko, dajaj veliko, če boš imel malo, tudi od tega rad dajaj. Varuj se sleherne nečistosti. Nikoli se ne v mislih ne v besedah ne vdajaj napuhu... Neprestano hvali Boga in prosi ga, naj vodi tvoja pota in vse tvoje sklepe« (Tob. 4).

Da, bratje in sestre, naš Gospod Jezus Kristus je najboljši vzgojitelj, ker človeško srce najbolje pozna (saj ga je sam ustvaril); ker nam sam daje zgled, kaj od nas pričakuje, in pa, ker nas ne le uči, kaj je prav, ampak nam tudi moči daje, da to vršimo. K dobremu življenju nam sam pomaga! Saj prav od tega je odvisen uspeh vsake vzgoje! Pač lahko pišemo izvrstne knjige o morali, kako lepa in dobra in socialna je ta reč, toda po morali živeti — v to je treba nadnaravne pomoči, milosti! Šestnajst let se bavim z mladino. Kolikokrat sem videl, kako so padali brezversko vzgojeni otroci! Koliko truda, a kako malo uspehov! Prišli pa so v stik s Kristusom, oprijeli se njegove roke in rešil jih je! Zato vam pravim: Kdor vzgaja brez molitve, kdor vzgaja brez spovedi, kdor vzgaja brez obhajila, skratka: kdor vzgaja brez Kristusa, ta bo vse življenje ostal neroden šušmar! Saj je vendar sam božji Sin zato prišel na svet, da nam kaže pot do zemeljske in posmrtno sreče, pa bi nekateri radi brez njega, preko njega in celo zoper njega mladino vodili do sreče.

Starši, ljubi bratje in sestre, ne vrivajte se vendar med Kristusa in mlado dušo! Ako vaši doraščajoči sinovi in hčerke pogosto opravljajo spoved in prejemajo obhajilo, se nikar ne bojte, da bodo zato postali »pobožnjaki«, da bodo postali »pobožni«, za svet nazadnjaški itd.

Še nikoli nisem slišal, da bi resnično veren otrok staršem povzročal bridkosti, koliko pa jih je že jokalo, grenke solze prelivalo nad otroci, ki niso bili niti pobožni niti nazadnjaški.

Ne stopajte med Kristusa in mlade duše, ne trgajte jih od Kristusa, ki jih ljubi! Vzgajajte s Kristusom in za Kristusa. Le tedaj bom lahko srečen vzkliknil: Blagor vam in vašim otrokom.

*Pred Tabo, Bog, je zdaj skesani sin!
Po dolgih blodnjah se je vrnil k Tebi,
ker je spoznal, da več brez Tebe ne bi
prenašali vseh mogel bolečin.*

*Od Tebe proč — drevo brez korenin,
ki lira, ker več hrane nima v sebi —
je bil, ki so viharni ga razgrebi
zmajali, orgli na kup ruševin.*

*Sedaj Te prosi, da mu vliješ moč
zvestobe in ljubezni toplo vdane,
da razgubi se grešno bolna noč,*

*ki mučila ga toliko je let;
da ves močan in v duši zdrav spet vstane
in v varstvu Tvojem zaživi nov svet.*

Dr. J. Pogačnik

Ob semestru

Dragi urednik! Prosiš me, naj zdaj ob končanem prvem polletju podržim našim dijakom ogledalo pred nosom. Bojim se, da bodo zavpili, da to ogledalo laže. Pa bodi!

Zastavljaš mi vprašanja, na katera bi Ti znali najpestrejšje odgovore dijaki. Ti bi povedali mnogokaj in natresli mnogo klenega zrnja. Pa morda Ti bodo dali najlaže odgovor, ako jaz začnem in povem, kako je moje zrênje na dijakovo delo ob končanem prvem polletju. Sprašuješ me:

1. Kak vtis imaš o polletnih uspehih dijakov?

Vsako leto se ponavlja ista pesem: prvo polletje je splošno slabše kakor drugo. Tudi letos je ista melodija. In v teku prvega polletja je takole: prva konferenca je šele začetek, ki ne dá nikomur jasne slike o dijaku. Druga konferenca je vedno — najslabša. Slabi dijaki se takrat nalezejo dvojki kakor berač uši. Zmožnost in pridnost pa se v tej konferenci že jasno pokažeta: lahko veš, s kakim dijakom imaš opraviti. V tretji konferenci se pa dijak uči za žive in mrtve. Vsak hoče »popraviti«. Če ni pregloboko zdrsnil, še gre, kvečjemu dve dvojki prinese ob polletju in s tem mu še ne ugasne upanje, da bo konec leta vendarle še uspešen. Vsaka dvojka pa je velik klicaj, važno prometno znamenje: vozi previdno!

Položaj dijaštva torej ob polletju nikoli ni idealen.

2. Kje vidiš glavne vzroke tega položaja?

Eden od važnih vzrokov je pač ustroj naše šole. Profesor ima mnogo ur, v vsakem razredu mnogo dijakov, včasih je celo zaposlen vsaj na dveh zavodih. Tako je nemogoče, da bi dijaku ustvaril idealne pogoje za uspešno šolsko delo. Pa tudi plača profesorja je prečesto prepričla, da bi mogel biti strokovno redno na višku; prav posebno to velja za srednje šole zunaj središč.

Važen vzrok pri nižješolcih je v tem, ker silijo otroci prezgodaj v srednjo šolo in prinašajo često nezadostno podlago iz

ljudske šole. Starši hočejo varčevati, otroci hrepene po dijaškem stanu — pa vstopajo z desetim letom in komaj z dovršenim četrtnim razredom ljudske šole v gimnazijo. Ob polletju je potem često strahoten polom, žalost, mržnja do šole in sramotno presedanje nazaj v peti razred ljudske šole. Mnogo prvošolcev tudi iz petega razreda prinese nezadostno podlago, za kar treba iskati vzroka ne le v šoli in učitelju, temveč tudi v domačem okolju, ki ga tudi najboljša šola ne more spremeniti. Zato bi bilo prav, ob koncu leta starše javno opozoriti, naj prezgodaj ne silijo otrok v gimnazijo.

Tretji vzrok, ki je dandanes zelo vsakdanja prikazen, je v tem, ker se premnogi ne znajo učiti. Nihče jim tega ni povedal, sami pa ne znajo priti do psihologije in tehnike učenja. Zato skušaj, dragi urednik, o tem v Zvezdi pisati. Navodila Tihomira Totha, prezgodaj umrlega škofa, prijatelja dijaštva, naj bi naši dijaki dobro poznali. Koliko energije zgubi dijak s tem, ko časa šolskega pouka ne izrablja dovolj. Koliko se lovi, ko se ne drži stalnega pravila: najprej naloge, potem najtežji predmet, potem lažje, vmes odmor, zjutraj ponavljanje (ne šele pripravljanje!). O pomenu ljubezni do študija, boljše do znanja, bi bilo tudi treba več govoriti. In podobno.

Četrtni vzrok — o manjših naj molčim — je mladostna razmišljenost. Otrok je po naravi raztresen, doraščajoč fant pa je nemirno vino, ki neprestano vre. Šele proti zadnjim šolam se dijak umiri in nauči smotrno in vztrajneje delati. Današnje prilike, ki zajamejo že zgodaj tudi dijaka, ga še prav posebno raztresajo. Dijak se zanima za dnevnik, za športne rezultate, za filme, za radio, tudi za politiko, za vse na svetu. To se zelo pozna tudi pri šolskem študiju, zlasti pa izvenšolski študij zamira zaradi tega zanimanja za vse vsakdanje reči.

5. Zakaj zahtevaš od vernih dijakov boljših uspehov kakor od drugih?

Kratko iz dveh razlogov: ker imajo ugodnejše pogoje in močnejše nagibe. Pogoji: duševno so urejeni, vedrejši, srečnejši, zato za študij bolj pripravljeni in laže ter rajši se mu predajo. Nagibi pa so za vernega dijaka: božja volja je, da se učim, vest mi narekuje, da spolnujem svoje stanovske dolžnosti, hvaležen moram biti svojim staršem, ki zame skrbe itd. Ti nagibi priganjajo k študiju tudi takrat, ko samo človeški nagibi, na primer strah pred dvojko, odnehajo. Zato iz vere živeti, čeprav slabo nadarjen dijak, vendarle nekaj zmore. Zato opažamo kar splošno, da so po veri živeči dijaki če ne res najboljši, pa najbolj vestni in najbolj — vztrajni, kar je tudi zelo važen uspeh šole. Sicer pa so dolžni biti tudi v tem drugim za zgled.

Zase sem prepričan, da je današnja srednješolska mladina boljša kakor pa je bila po svetovni vojni mnogo let. Zato zasluži ta mladina mnogo zaupanja in tudi mnogo zanimanja.

Peter Wust

Žena

Boris Kalin

Žensko gibanje lahko štejemo za del tiste velike revolucije, ki že dolgo pretresa temelje zapadne kulture. V tej ženski revoluciji priznamo dobro voljo: zavedajo se same sebe in hočejo spoznati pravo bistvo žene. Toda v jedru tega gibanja se skriva nekaj usodnega. V zadržanju moderne žene opažamo neko revolucionarno težnjo, ki posega v žensko bistvo samo.

Ne zanikamo dejstva, da je mož v razmerju do žene včasih kršil njene najsvetejše pravice. Nikoli ne sme biti žena moževa sužnja ali njegova »igrača«.

V večnem in čistem ženskem idealu leži neko visoko dostojanstvo, ki ga človek zmanjšuje ravno s svojim napačnim ravnanjem.

Da bomo na jasnem: Velika častna pravica žene ni samo v tem, da dejansko služi, ampak v tem, da mora in sme služiti. Seveda moramo to službo pravilno pojmovati. Gre za privilegij, ki ga ima žena skupnega s samim Bogom, namreč splošno materinstvo.

Ko zahtevamo za ženo ideal službe in materinstva, nam utegne kdo ugovarjati, češ da smo neizkušeni in zastareli romantiki, če danes govorimo in sanjamo o takem ženskem idealu. Že v dobi romantike so se žene smejale Schillerju, ki v svojem »Zvonu« opisuje ženski ideal. Že takrat se jim je zdel zastarel. Dosti let je prešlo od tedaj. Razlika je v tem, da danes nekateri pojmi zvenijo bolj revolucionarno. Pomislimo, kakšne ugovore nam stavijo, ko se drznemo govoriti, da je služba in materinstvo za ženo nekaj bistveno svojskega.

Takole nam ugovarjajo: Kaj pomeni takšen ideal v naši dobi, ko so prilike take, da mnogim ženam onemogočujejo materinstvo? Razmere jih silijo, da se vmešavajo v življenjsko borbo in da tekmujejo z možem na njemu lastnem področju: v poklicnem in javnem življenju.

Drugi ugovarjajo: Ali ni nastal pojem o neenakosti spolov tekom stoletij samo iz moških predsodkov? Ali ne izraža izrek: »Mulier taceat in Ecclesia«, ki obsoja ženo k molku v cerkvi, pri možu njegove tajne ljubosumnosti na ženo? Ali ni žena samo slučajno postala žrtev zgodovine in dosedaj zaostala za možem? Danes se je končno zbudila iz svojega spanja in prekinila svoj molk, katerega je kriv samo mož. Končno je slišala tisti »sapere aude« iz 18. stol. — drzni se misliti. Tako je porušena ograja neenakosti med možem in ženo. Prišel je čas, ko ima žena pravico in dolžnost, da sodeluje pri gradnji zgodovine v javnem in kulturnem življenju.

Na prvi ugovor je odgovor lahek. Kdo je danes tako neumen, da bi šel mimo težkoč družabnega življenja in bi zahteval kaj nemogočega? Resnica je, da je danes samo malo žena deležnih fizičnega materinstva. — Toda duhovno materinstvo? Ne samo, da je pristopno vsaki ženi, ampak je celo neobhodno potrebno, ker se v njem uresničuje etos ženskega bitja.

S tega stališča rešimo tudi drugi ugovor. Zakaj smo kratili ženi pravico, da sodeluje pri zgodovini, kulturi, v javnem življenju, zlasti ako se dogodi kot danes, da to zahtevajo družabne razmere? Nima samo mož pravice, da gradi zgodovino. Tudi žena je osebnost in ima inteligenco. Da mora danes nastopati žena tudi v javnem življenju bolj kot prej, je samo neka novost glede na preteklost. — Toda ta novost je ne oprošča njenega izrazitega etosa, njenega materinstva. Četudi mora biti ob možu v javnem življenju, v dnevni borbi za obstanek, ona zato še ne sme postati mož, ampak mora ostati žena in mati. Tudi nadalje mora ohraniti svoje izrazito bistvo in delovanje, ki je samo njej svojsko.

Njena notranja svoboda jo sili k plemenitim vrednotam življenja. To pa daje njenemu bistvu, ako ga ohrani čistega, nekaj dragocenega in lepega. Žena je po svoji naravi vsem religioznim vrednotam in čisti ljubezni bližja kakor mož.

Postavljena je poleg moža, da ga privede k ognjišču, žrtveniku, da ga reši pred pretiranimi težnjami uma in volje, ki ga odmikajo od središča. Zgodovine si ne moremo misliti, ako izključimo iz nje moža. Prav tako pa ima tudi žena svojo vlogo. Ona je sila, ki je usmerjena v notranjost, vztrajnost in zanesljivost. (Dalje.)

V. M. Vrtovec SJ

Z zimovanja

Opoldne so se vrnili vsi kongreganisti z zimovanja domov. Do voza sem jih pospremil, tam smo se poslovili. Zdaj sem sam v koči, čisto sam. Pospravljam in urejujem še to in ono, potlej, proti večeru, prižgem luč in sedem v kot za pečjo.

Tako prazno je v koči. Pa mi še vedno done na uho veseli glasovi, vrve nje in smeh. Dobro poznam vsak glas in vsak obraz.

Listam po opisni knjigi. Ta in oni je vanjo kaj narisal, drugi zopet kaj napisal. »Veseli in srečni se vračam,« tako berem, »z letošnjega zimovanja, kjer sem preživel nekaj trenutkov, ki jih nikdar ne bom pozabil.« — Zares, srečni, da moreš kaj takega napisati o svojih počitnicah!

Zamislim se v prošle dneve.

Bliža se polnoč, na Silvestrovo. Veter v vrhovih šumi, divja, tuli. Mi smo vsi zbrani v cerkvi na visokem hribu. Odpeli smo zahvalno molitev, zdaj je vsak vase zatopljen v popolnem molku.

Ni še odbila prva ura v novem letu, ko smo že spet pri koči. Bliskovito so drsele sani skozi noč. Noč je jasna. Ne ljubi se nam še k počitku. Tu sto-

jimo v zavetju pred kočo in prepevamo. »Sveta noč, blažena noč...« »Angelsko petje se čuje v višavi...« In potem: »Najlepša je mladost... Zato pa še enkrat: Najlepša je mladost...«

Vsa družinica je zbrana okrog oltarja. Vsi molimo na glas, prepevamo božične pesmi. Po evangeliju razlagam skrivnost božje ljubezni. Bil je nekdo, ki me je ljubil in se daroval zame popolnoma. Napravil je dolgo pot iz nebes do zemlje, od Boga do človeka, da bi živel z menoj in zame; živel, trpel in umrl zame; meni povsem enak, razen v grehu. Ali mu bom vračal ljubezen za ljubezen?... V svojo lastnino je prišel, in mnogi od njegovih ga niso sprejeli...

Povzdigovanje. Odrešenik je tudi v koči med nami vsak dan. Kako je lepo, da je hotel tako... Obhajam. Vsi po vrsti prihajajo sklenjenih rok. Vsak prejme neizmeren dar.

Živo je na pobočju pred kočjo. Sonce sije. Smučine blestijo kamor koli pogledaš. Tu in tam pike. Tudi črne pike na smučeh vrviijo in se prepletajo.

Lisičji lov, iz brega v breg. Kakor bel prt, razgrnjen čez kmečko javorjevo mizo, je vsa pokrajina. Gozdovi ga krasi in obrobljajo. Plašen zajček se trudi v snegu, da bi se skrila našim očem.

In zopet tekma. Bliskovito prihajanje in odhajanje. Štejemo sekunde in delimo nagrade.

V svoji sobici sem in molim brevir. Eden izmed mojih kongreganistov vstopi. Razgovarjava se o tem in onem. Govorim mu o poti navzgor...

»Glej, tudi tebe je ljubil Odrešenik, zate se je daroval. Zdaj pričakuje, da boš tudi ti velikodušen do njega — ali boš odslej še boljši, se boš premagoval?«

»Hočem, potrudil se bom, kolikor bom mogel!«

Sklenjenih, podrhtevajočih rok stoji pred mano, lica in oči mu žarijo v vsej iskrenosti. »Dobro! Bog s teboj in Marijal!«

Tudi jaz se vračam vesel v mesto. »Hvala Bogu in Mariji in še angelom varuhom za vse,« tako molim na potu.

Mašujem. Po obhajilu nosim ciborij s premrzlimi, boleče otrplimi rokami k obhajilni mizi med vernike.

Kaj, ali prav vidim? Tu med njimi pri obhajilni mizi kleči tudi moj kongreganist rdečih, svežih lic.

»Hočem, potrudil se bom, kolikor bom mogel,« mi švigne misel. Dobro! Mrazu v prstih ne čutim več.

»Telo Gospoda našega Jezusa Kristusa naj varuje tvojo dušo za večno življenje! So trenutki, ki jih ne pozabiš nikdar več.«

Čistost in zdravje

Izjave zdravnikov.

Zdravnik vseučiliške bolnišnice dr. W. Gowers v Londonu pravi: Na podlagi svoje zdravniške skušnje si upam zatrdati z vsem prepričanjem: »Nisem našel človeka, ki bi mu spolna razbrzdanost na zdravju koristila, pa tudi takega ne, ki bi mu škodovala čistost.« Björnsen, norveški pisatelj in zdravnik, izjavlja: »Mislim, da zaradi čistosti ni še nihče zbolel, pač pa že mnogo zaradi svoje bolne domišljije, ki se ukvarja samo s spolnimi zadevami.« Dr. May: »V svoji 50-letni in zelo bogati skušnji sem bil neštetokrat žalosten zaradi žrtev zadoščevanja spolnemu nagonu. Nikdar pa nisem imel primera, boleznj zaradi spolne zdržnosti.« Svetnik dr. Schmitz: »Nekateri mislijo, da je spolna zdržnost škodljiva. To ni točno. Skušnja uči, da je čisto življenje izven zakona lahko prav tako dolgo kakor v zakonu.« Dr. Totton: »Nisem še našel na primer, da bi čisto življenje pred zakonom povzročilo kako bolezen.« Dr. Acton: »Mladi in neoženjeni ljudje morajo in morajo ostati čisti brez najmanjše škode za svoje zdravje.« Prof. dr. Fournier izjavlja: »Včasih slišite, da se lahkomišljeno kdo izraža, da je za mladega človeka nevarno, če se vzdrži vsake nečistosti. Priznati moram, da te nevarnosti ne poznam in je kot zdravnik nisem mogel ugotoviti, dasi sem imel dovolj prilike za to.« Dr. Benninghofen: »Normalen zdrav človek ne bo nikdar obolel zato, ker se zdrži spolnega občevanja.« Prof. dr. Forel: »V rednih razmerah za zdravega mladega človeka, ki duševno in telesno dela in se vzdrži umetnih dražil in vseh narkotičnih sredstev, spolna zdržnost ni nič nemogočega.« Univ. prof. dr. von Steinen trdi: »Čistost zdravju ni škodljiva, ona je nasprotno vir močne volje za poklicno delo.«

Dr. med. Jacobson je glede na vprašanje, ali ima spolno zdržnost za nepotrebno, zbral odgovore 55 znamenitih profesorjev zdravilstva in jih takole povzel: »Mladina mora paziti na čistost, ki ji nikakor ne škoduje, ampak ji je nujno potrebna. Če bodo mladi ljudje živeli čisto, bodo s tem potrdili visoki ideal ljubezni, poleg tega pa se zdržijo vseh spolnih boleznj.« Prof. Ribbing: V svojem 20-letnem delovanju sem prišel v stik z ljudmi vseh družabnih slojev in položajev, toda nikogar nisem našel, ki bi imel čisto razmerje do samega sebe in do drugih za nemogoče.« Zdravniški zbor vseučilišča v Kristianiji je izjavil: »Od različnih ljudi in v javnih listih je bila tu in tam izrečena misel, da sta čisto življenje in spolna zdržnost zdravju škodljiva. Po naših skušnjah je to popolnoma napačno. Mi ne vemo za nobeno bolezen, ki bi nastala zaradi čistega in rednega življenja.«

Vse te izjave so podane od samih nekatoliških zdravnikov in le z zdravniškega stališča, nič se ne ozirajo na pomoč, ki jo poleg naravnih sredstev daje milost vsakemu, ki hoče. Sicer bi tudi tu veljala lahko pesnikova beseda: »Od dobrin ni največje življenje, toda od zla največji je greh«, toda za vsakega katoličana je jasno, da Bog ne more zahtevati nič nemogočega in vendar je s tako silo poudaril 6. božjo zapoved.

(Po Schilgenu S. J.)

Janko Mlakar

Magdina žrtev

Igra iz dijaškega življenja v šestih slikah.

Druga slika.

Mestni park. Drevesa, grmovje in klopi. Silva in Justa sedita na eni klopi, na drugi pa Tjaša.

Silva (Tjaši): Misliš, da bosta prišli?

Tjaša: Prav gotovo. Na Stano se lahko zanesem.

Justa: Meni se pa zdi, da Milka ne spada v naš krožek. Višja gimnazija in prvi letnik trgovske šole, to ne gre skupaj.

Tjaša: Pri Milki homo naredile izjemo.

Justa (pikro): Zakaj? Ker ti hočeš tako?

Tjaša (odločno): Da, ker jaz tako hočem. Povem ti pa tudi vzrok. Kaj sem doživela v Bohinju, sem vama že povedala. Tista kmetica mi bo to sramoto drago plačala.

Justa: Kako? Radovedna sem, kaj ima to z Milkinim vstopom v krožek opraviti.

Tjaša: Veliko. Če jo dobimo v krožek, jo bomo v enem letu tako vzgojile, da se bo njena mati kar križala. Potem bo še doživela, da bo Milka hodila po vasi v kopalni obleki.

Silva: Ne vem, če bomo Milko pridobile za naše nazore. Magda jo je menda že zapisala v kongregacijo.

Tjaša: Naj jo le. Ali nimamo v krožku tudi bivše kongregantke? Boš videla, koliko časa bo še hodila v kongregacijo, če pride nam v roke.

Justa: Pozabila si, da ima Magda nanjo velik vpliv.

Tjaša: Magda? Dobro! Bomo videli, kdo je močnejši, jaz ali Magda. (Zaničljivo:) Kaj bo to jetično revše proti meni opravilo?

Justa: Pa imajo jetični včasih izredno močno voljo.

Silva: Tjaša, ali je res Magda v tako slabi koži?

Tjaša: Res. Bohinjski zrak ji ni nič pomagal. Pa vrnimo se k Milki! Tako podeželsko dekletce se lahko pridobi, samo obdelati ga je treba. Opazila pa sem, da so zadnje čase nekatere krožkarce postale precej brezbrizne za našo sveto stvar. Med njimi si tudi ti, Silva. Kaj pa je s teboj? Ali si že zopet zaljubljena?

Silva (nevoljno): Kaj pa tebe briga, če sem? Ali nisi tudi ti, pa ti nič ne očitam.

Tjaša: To pa je vse kaj drugega. Moja ljubezen do Dušana, s katerim me veže tudi skupno kulturno delo, mi je v srcu globoko zasidrana in se ne more primerjati z navadno srednješolsko zaljubljenostjo. Jaz imam Dušana že tretje leto, ti pa menjaš fante kakor klobuke.

Justa (se zasmeje): Da, za vsak letni čas imam drugega, klobuk in fanta.

Silva: Sedaj sem pa dobila pravega. mislita si, pesnika. Poslušajta, kakšno pesem je name zložil! (Vzame iz torbice listek in bere.)

»Tvoje oči so dva živa plamena,
od črnega vina močnejši je ustnic tvojih opoj.
Vse tvoje telo prelestna omama. Joj
kako lep večer je nocoj.
Polje in travniki v sanjah šume,
rdeče rože opojno dehte.
Oj deklica, midva sva eno,
tudi med nama bele skrivnosti dehte.«

Justa (ironično): Imenitno! Silva, tega pa ne menjaj! Morebiti postane še slaven umetnik in bodo o tebi pisali, da si ga ti inspirirala.

Tjaša (Silvi): Zapomni si pa, da te to ne sme ovirati v delu, ki ga moraš opravljati kot tajnica našega krožka. Ta mesec sem zopet dobila vse polno pritožb, da nekatere niso prejele »Napredne misli«.

Justa: Pa niso s tem nič izgubile. »Misel« je postala zadnje čase precej plitva in prazna.

Tjaša (ogorčena): Ni res! »Napredna misel« je najbolje urejevan dijaški list.

Silva (zbadljivo): Seveda! Kajne, zato ker ga urejuje tvoj Dušan?

Tjaša (skoči vsa togotna kvišku): Silva!

Justa: Tiho! Stana že gre z Milko.

Silva (se ozre): Pa res, že gresta.

Justa: Tjaša, pa ne udrihaj tako čez vero in Cerkev kakor navadno, da je ne oplaiš.

Tjaša: V tem imaš prav. Torej, dekleta, pazimo! Poudarjati moramo kulturno smer našega krožka. Veste, kultura, kulturna delavka, to vleče.

Silva: Kako naj jo pozdravimo? Ali z »zdravo« ali z »Bog živi«?

Tjaša: Reci kar »servus«! To zveni bolj internacionalno in interkonfesionalno. (Stana pride z Milko. Vse jo pozdravijo s »servus«. Tjaša seže Milki v roko.) To je pa lepo, Stana, da si jo pripeljala. Kar sedita! (Milka sede med Tjašo in Stano.) Smo vaju že pričakovale. Kajne, Stana, saj si razložila Milki kulturni namen našega krožka? (Milki:) Vidiš, časi, ko je morala žena doma kuhati, plenice prati, možu nogavice krpati in — in — no, krpati, so minili. Danes stojte žene v prvih vrstah javnega življenja in kulturnega delovanja. Zato se moramo že sedaj pripravljati in izobraževati, da bomo lahko enkrat nastopile kot kulturne delavke in pomagale reševati našo nacijo iz srednjeveške teme, v kateri jo drže...

Justa (opominjajoče): Tjaša!

Tjaša (v zadregi): No, iz srednjeveške teme in sužnosti in...

Vera (pride neopaženo): No, krožkarce, ali pridno klešete Petrovo skalo? Koliko ste jo pa že odbile? (Začudeno.) Pa, Milka, kaj pa ti delaš v tej pobožni družbi?

Tjaša (nevoljno): Vera, oprusti, kako pa prideš ti sem?

Vera: Peš, kakor vidiš.

Tjaša: Prosim, da se odstraniš. Tu je zaključena družba in ni prostora...

Vera: Zame, kajne? Da le moreš tako očitno govoriti nerեսnico. Ali ni tu še en sedež? Saj nisem tako široka. (Sede poleg Silve.) Toda, Milka, kako si pa zašla med te »kulturne delavke«?

Tjaša: Vera, jaz si odločno prepovem vsako persifliranje.

Vera: Kar prepoveduj si, nimam nič proti. Glej, Milka, ti si v kongregaciji, kjer delujete apostolsko. To vem od Magde. Tale krožek prosvetljenih »kulturnih delavk« pa vrši prav nasprotno...

Tjaša: Vera, jaz ti vzamem besedo!

Vera: Kar vzemi si jo! — vrši prav nasprotno delo.

Tjaša (vedno bolj jezno): Vera, jaz ti kot predsednica našega krožka prepovem govoriti in te ponovno pozivam, da se dostraniš.

Vera: Kar odstrani se! Milka, tele »kulturne delavke« odstavljajo Boga, rušijo Cerkev in vrše druga taka »kulturna« dela. (Medtem pride Magda. Vera vstane.) Magda, prišla si ravno prav, da rešiš jagnje iz krempljev volkov ali prav za prav volkulj.

Magda (resno): Milka, prosim te, pojdi z menoj. Ti ne spadaš v to družbo. Stana, ti si pa grdo naredila, da si jo sem pripeljala.

Milka: Stana, zakaj si me nalagala?

Stana (navidezno ogorčena): Nalagala? Kdaj?

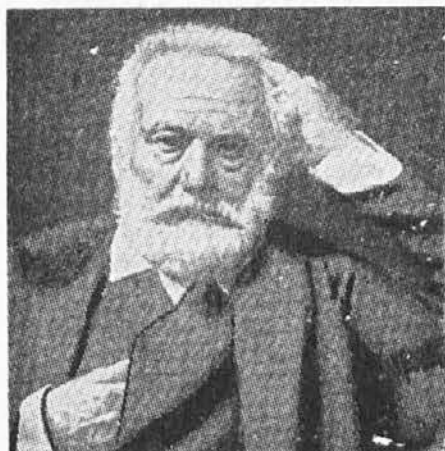
Milka: Ko si mi rekla, da je to literaren krožek, v katerem berete literarna dela in se učite pisateljevati. (Stana v zadregi molči.)

Tjaša (porogljivo): Seveda, rožnega venca ne molimo in izmišljenih po-božnih zgodb iz življenja svetnikov tudi ne beremo.

Magda (proseče): Milka, prosim te, ubogaj me in pojdi z menoj. Če boš hodila v ta krožek, boš postala polagoma mlačna v veri ali jo boš pa celo izgubila. (Milka se pripravlja, da pojde z Magdo.)

Tjaša: Ni res. V naš krožek zahaja lahko vsaka, ki sta ji napredek in kultura pri srcu. (Zaničljivo.) Za farške in tercijalke seveda ni. (Dalje.)

C. Zakaj so prišli na Indeks

Victor Hugo (1802—1885), v mladosti veren kristjan, nato bonapartist in končno republikanec, socialist, predvsem pa pesnik, dramatično razgiban, mogočen in čaščen, oznanjujoč ljubezen, svobodo in spravo... Njegova poznejša dela vsebujejo precej obrekovanja Cerkve, papeža, škofov in duhovščine, pa tudi nemoralnosti niso prosta. Zato jih moremo priporočati le resnim ljudem. Za mlajše bi bili sledeči spisi, v katerih panteistična tendenca in bogokletnost nista tako škodljivi: drame: »Hernani«, »Ruy-Blas«, »Les Burgraves«; poezije: »Odes et ballades«, »Feuilles d'automne«, »Les chants du crépuscule«, »La légende des siècles...«

Od njegovih romanov je Cerkev prepovedala: »Les Misérables« in »Notre Dame de Paris«. Prvi je prava socialna epopeja v prozi, slavospev kaznjencev, nezakonske matere in revolucije. Snov je zajeta iz najnižjih plasti človeške družbe. V drugem pa kljub lepemu naslovu precej obrekuje Cerkev, katero enači z likom arhidiakona Frolla, bratomorilca, pohotneža in fatalista.

V splošnem moramo reči, da so skoraj vsi Hugojevi romani kljub svoji umetniški vrednosti prepleteni s fatalizmom, prevratnostjo in nezdravo miselnostjo.

Alphonse de Lamartine (1790—1869) veliki poet v verzih in prozi. Krščansko čustvo je zajel v svojih spisih prav na široko, le žal, da avtorjeva sentimentalnost, obup, nagibanje k panteizmu, melanholija in njegov kult naravne strasti povzročajo toliko moralnega kvara, da je Cerkev obsodila: epski pesnitvi

* Knjige, zaznamovane z zvezdico, so prevedene v slovenščino.

»Jocelyn« in »La chute d'un ange«. Prepovedano je tudi prozaično delo »Voyage en Orient«, kjer simpatizira avtor z mohamedanstvom.

Maeterlinck Maurice (1862—...), slavni belgijski poet, dramatik in filozof, najvažnejši simbolik, ki je močno vplival tudi na slovensko moderno generacijo (n. pr. Cankar...). Njegove drame izražajo mračno občutje, zgrajene so v svetu sanj, fatalizma in pesimizma. Avtor se je potopil v skrita nesoglasja in iskanja duše, v trepet neznanega in temnega, v pridušen jok in zagrenjen smeh svojih tavajočih figur.

Se težje in nezdravejše pa vplivajo Maeterlinckovi filozofski spisi; že itak mračna in nejasna vprašanja zamrači še bolj (»Smrt«). Izrabljuje vsako priliko, da posreduje s svojo nestalno filozofijo, zasidrano samo v svojem ateizmu, neveri in preziranju morale. Zdravnikom dovoljuje pospešiti smrt pri neozdravljivo bolnih; razum zasledi pri živalih (mravlje, termiti, čebele), da celo pri rastlinah. »Ne bi bilo nespametno trditi, da ni bitij, ki bi bila bolj ali manj inteligentna, temveč da je neka vrsta glavne inteligence povsod porazdeljena, neka vrsta univerzalnega fluida, ki se različno vpije v organizme, na katere naleti«. Povsod sledovi panteizma.

Jasno je, da take in enake Maeterlinckove ideje nasprotujejo našim dogmam, zaradi česar je Cerkev obsodila vsa njegova dela.

Henry Murger (1822—1861), je dolgo živel »bohemsko življenje« v neki mansardi, koval verze, članke in končno naturalistične romane, v katerih je z veliko svobodo razkrival socialno beračijo. Cerkev je prepovedala vsa njegova erotična dela, med drugim tudi znane: »Scènes de la vie de bohême«, »Scènes de la vie de jeunesse« in »Le pays latin«.

Jean-Jacques Rousseau (1712—1778) je po Voltairejevih besedah »najzlobnejši lopov, kar jih je sploh bilo v nečast literaturi«. Toda ni nam treba naštevati obsodb, katere so izrekli pisatelji o tem »zaradi napuha bolnem deklamatorju, dvakrat tujemu Franciji po svojem rodu in religiji«. Njegova dela, zlasti ona, katere je Cerkev obsodila (»Émile«, »Du contrat social ou principes du droit politique«, »Lettre à Cristophe de Beaumont, archevêque de Paris«, »Lettres écrites de la montagne«, »Julie ou la nouvelle Héloïse«), povzročajo v dušah globoko opustošenje.

Ali so bili naši kulturni delavci verni

France Jesenovec

17. Josip Stritar (1836—1925).

B. V zasebnem življenju.

Kar velja skoraj za vse Mladoslavence, velja tudi za Josipa Stritarja, da je namreč od doma izšel kot veren Slovenec, a je to vero ob branju in študiranju nemške in francoske književnosti — izgubil. Stritar še bolj gotovo kot marsikateri drug Mladoslovenec, kajti ostal je in živel vse svoje življenje v središču dunajskega meščanskega liberalizma. In ta liberalizem je bil otrok racionalističnega pozitivizma in Darwinove evoliucijske teorije. To dvojje pa je vero v osebnega Boga kot začetnika vsega stvarstva — zaničevalo.

Stritar je to svojo miselnost že v Zvonu 1870 in še kasneje v Dunajskih sonetih 1872 javno izpovedal, ko je zapisal, da je liberalec, svobodomislec in da njegovo geslo ni »vse za vero, dom, cesarja« (geslo Staroslovencev!), marveč »vse za dom, svobodo in resnico«. In v resnici je Stritar na Dunaju poslušal predavanja darvinista Vogta in je potem o človekovem poreklu tudi darvinistično sodil, češ:

»Temne moči so nam življenje dale!
Da vodi svet ljubezni rahla roka,
lepe so sanje zgodaj mi zbežale.«

In obenem s temi sanjami mu je zbežala tudi vera v osebnega Boga — zgodaj in daleč. Za dolgo dobo je bil njegov pogled obrnjen v ta svet, Bog pa, če je

sploh véroval vanj, mu je bil nekje daleč, v irealnem svetu. Osebno Stritarjevo versko prepričanje je tako zelo podobno Prešernovemu: Oba sta bila svobodomisleca, oba sta blagovala vernike, a sama nista kot prepričana in dosledna svobodomisleca mogla za njimi. Kakor Prešeren o Bogomili, tako je zapel Stritar v Samotarju:

»O sladka vera, polna tolažila:
človeška duša je neumrjoča!
Ljubezen sama tebe jo rodila,
po dragi duši duša žalujoča.

Telesa prost zamakne se ji duh
visoko nad pozemeljske prostore.
Strmeč sijajne ogleduje dvore,
kjer sam telesno biva stvarnik — oče.

Prešeren je kljub temu blagrovanju vernikov ostal na tej strani in izrazil vero, da je s smrtjo zanj vsega konec. Stritar pa te zadnje misli ni zapisal, le tisto splošno »melanholijo večnosti« je izrazil, kot so jo izrazili tudi drugi svobodomisleci tistih dob (Jacobsen). Torej so nečesa vendarle iskali vsi ti svobodomisleci v onostranstvu. Res je nastalo med njimi neko »individualno versko gibanje«. To gibanje je postavilo v onostranstvo neko »nádejo večnosti«, kmalu zatem prihajajoči realizem pa je onostransko življenje zamenjal z delom, kot n. pr. pri nas Anton Aškerc, ko je zapel:

»V delih svojih živel sam boš večno.« (Čaša nesmrtnosti.)

A v Stritarju ni sledu o teh dveh zamenjavah vere v posmrtno življenje. Ni pa Stritar gradil nobene svoje nove etike iz teh življenjskih nazorov, marveč si je pozneje privzel kar krščansko etiko, podobno kot njegov vzornik Rousseau. Zato je Mahnič lahko kar precej upravičeno dejal: »Kar učite vi, duhovniki, na leci in v izpovednici, isto učim jaz, samo z drugo besedo, v svojih spisih.« Res, kar se etike tiče, a te Mahnič ni grajal, marveč je grajal Stritarjev pesimizem in njegov idealistični panteizem.

Ko je pozneje postal Stritar v prvi vrsti tolažnik revnih in velik vzgojitelj naše mladine, je svoje prejšnje nazore v marsičem spremenil. Zlasti se je od pesimizma nagnil k optimizmu in ga je slovenski mladini na vso moč priporočal. V svojih lepih mladinskih knjigah je nekako stopil zopet ob stran naši slovenski materi, naši prvi vzgojiteljici, saj jo je tudi sam imenoval: »Svetnica mati, mučenica ti!«

Gotovo je ob nji in ob misli nanjo tudi sam našel njeno — vero. (Dalje.)

Apologetična naloga

Rim in Biblija

Pod tem naslovom je razširila ena izmed krivoverskih protestantskih ločin letak proti katoliški Cerkvi. Da bi vsak spoznal, s kakimi neresnicami hočejo zagovarjati svojo krivo vero, ga objavljamo. Obenem razpisujemo za nagrado lepo in veliko knjigo Izpovedi sv. Avgušтина za tistega naročnika »Naše zvezde«, ki pošlje uredništvu do 1. marca t. l. najboljši odgovor na vprašanje: Koliko in katere so cerkvenozgodovinske in verskoznansstvene napake v tem letaku? Najboljši jedrnati odgovor bomo objavili. Tiskani letak slove dobesedno:

»Če primerjamo nauk Rima z naukom Biblije, naletimo na nepremostljiva nasprotja, ki nam jasno dokazujejo, da nauk Rima ne soglaša z naukom Biblije, kakor so ga oznanjali Kristus in njegovi učenci, nego da so besedi Božji nasprotujoče človeške naredbe. — V naslednjem nekatere glavne točke teh človeških naredb, o katerih Kristus in apostoli niso nič vedeli:

- 120 let po Kristusu so pričeli uporabljati blagoslovljeno vodo (za izganjanje demonov);
- 157 let po Kristusu so vpeljali pokoro;
- 200 let po Kristusu so z vpostavitvijo »mašniškega posvečenja« vpeljali duhovniški stan;
- 220 let po Kristusu je nastal »zakrament« za dogmatiziranje skrivnostnega učinka gotovih cerkvenih obredov kot milostni pripomoček za zveličanje;

- 525 let po Kristusu je sklical Konstantin cerkveni zbor v Nicejo za vpeljanje »nauka o presveti trojici« (3 osebe v enem božanstvu);
- 594 let po Kristusu je bila vpeljana latinska maša (leta 1570 pa je bila po Piju V. enotno izpeljana);
- 449 let po Kristusu je dozorela zahteva po »primatu« papeža nad škofi;
- 529 let po Kristusu je nastal prvi meniški red (benediktinci);
- 595 let po Kristusu so razvneli »nasledniki« Kristusovi vice;
- 715 let po Kristusu so začeli častiti Marijo in svetnike;
- 787 let po Kristusu so uvedli češčenje podob (2. koncil v Niceji);
- 809 let po Kristusu je uvedla cerkev v svrhu češčenja »Kristusovega namestnika« poljubljanje noge;
- 975 let po Kristusu so vpeljali proglašanje mrtvih za svetnike po papežu;
- 1015 let po Kristusu je bil zapovedan celibat za vse duhovniške čine;
- 1200 let po Kristusu je nastal zakrament »poslednjega olja« (leta 1551 potrjen po koncilu v Tridentu);
- 1204 let po Kristusu je uvedla rimska cerkev strahotno sodbo krivovercev;
- 1215 let po Kristusu je bila uvedena vsakoletna obvezna spoved;
- 1311 let po Kristusu se je »zastopnik Kristusov« kronal s trojno krono;
- 1349 let po Kristusu je cerkev sankcionirala prodajo odpustkov;
- 1854 let po Kristusu je proglasila cerkev rimski nauk o »brezmadežnem spočetju« za cerkveno dogmo;
- 1870 let po Kristusu je proglasila rimska cerkev »nezmotljivost papežev« (ex cathedra).«

Hublet-Anžič

Ilustriral J. Mežan

Na dani znak je Albin stopil iz vrste, mirno odšel po stopnicah na oder in napravil krasen poklon, prav kakor znajo paži na dvoru. Ko pa bi moral izreči naučeni nagovor, je Veseljak zapazil, da ga je popolnoma pozabil! A to ga ni zmedlo niti najmanj.

»Gospa kraljica, kraljevsko Veličanstvo! Moral bi vam izreči nagovor, pa se ga ne spomnim. Vem pa, da je bilo treba povedati tole: moji tovariši v zavodu in patri vas zelo ljubijo, pa naročili so mi, naj vam izročim te cvetlice. Nate, Veličanstvo, toda pazite, je precej težko!«

Po tem nenavadnem nagovoru se je Albin spet brezhibno poklonil in izročil cvetje kraljici. Kraljico pa je njegov lep nastop tako razveselil in nagovor tako razigral, da ga je po materinsko potegnila k sebi in ga poljubila na obe rdeči lici. Povrh pa mu je še kralj sam stisnil roko in ga vprašal po imenu.

»Ime mi je Albin Grom, Veličanstvo, moji tovariši pa mi vedno pravijo Veseljak. Moj oče je Kanadec, mati pa Belgijka in vsi Belgijo zelo ljubimo.«

»Tudi zanaprej jo ljubite, Veseljak,« reče kralj, »in zahvali se tovarišem v kraljičinem in mojem imenu!«

Zavod je že odkorakal mimo odra, na stopnice so stopali drugi otroci. Ne da bi zgubil razsodnost, se je Albin resno poklonil, potem pa se pridružil osmošolcu in bil bolj ponosen, kakor če bi bil sam kralj.

Vendar pa je ostal ponizen. Ne da bi se bahal, je tovarišem povedal, kako je bilo pri kratkem razgovoru, in pater prefekt se ni več bal, da bi se mu nečak prevzel.

Naslednji dan je poštar prinesel v zavod lepo škatlo bonbonov na naslov »Gospod Veseljak«, zraven pa še kratko in pristržno pisemce kraljice. Pa tudi to

fantičku glave ni zmedlo. Otroško vesel je bil, da more s tovariši deliti sladkarije, tako da je zaradi svojega dobrega srca nase čisto pozabil.

Varšek pa je stal ob strani, ves mračen in nevoščljiv zaradi uspeha svojega neprostovoljnega tekmeča. Albin ga je zagledal in s polnimi rokami stekel k njemu.

»Na, Adolf, vzemi, to je zate!«

Kako zelo pa se je začudil, ko ga je Varšek po strani in maščevalno ošinil, obenem pa ga surovo in z grdimi besedami sunil od sebe! Fantek ga je debelo pogledal, kajti prvič v življenju se je srečal z grdobijo, ki se ji pravi zavist.

Ves dan se je skušal Varšku približati, pa vse zastonj. Naj je bil do njega še tako ljubezniv, Adolf mu ni hotel odpustiti, da je namesto njega nagovoril kralja in kraljico.

VII.

Drago.

Prišel je julij in z njim počitnice. Toplo poletno sonce je kaj hitro izbrisalo spomin na srčne stiske v pomladi. Albin srečni čas dobro izrablja, saj mu življenje kar prekipeva. Vsak dan si izmišlja nove načrte in vedno bolj blesteče. Domišljija mu je tako živahna, da po mili volji pretvarja vile iz starih pravljic in vse, na kar se pomni. Iz velikega parka nareja zdaj skrivnosten gozd, ki se v njem skrivajo nevarni levi ali pa nič manj nevarni ameriški grizliji, da se je treba z njimi spoprijeti na življenje in smrt, zdaj trate postajajo brezmejna prerija. Albin, Bernard

in sестrica Metka nosijo v laseh »orlovska« peresa, imajo najbolj blagozvočna indijanska imena in neslišno plazijo po »bojni sledi« ter nenadoma z groznimi kriki naskočijo kak nedolžen vrtni stol, ki naj bo »bledolčnik«, ali pa grmičje. — ameriško utrdbo.

Mahoma se prizorišče predrugači: grm se spremeni v bodočo žico, ubogi stol v sovražno stražo... stotnik Grom pa s svojo kompanijo naskoči zakope in po divji borbi reši ujetnike.

Medtem ko Albinovi živahni domišljiji nikoli ne zmanjka načrtov, se pa Bernard, mnogo treznejši in mirnejši, kaj težko uklanja vsem tem čarobnim spremembam. Pri najboljši volji se ne more uživetv v misel, da bi obe trati in skrbno

pometeni dvored bili zmajev rep ali pa klokotajoče vode... Morda se tudi kmalu naveliča velike slave svojega brata, ali pa se mu lastna vloga dozdeva le preveč brezpomembna... Skratka, bratu predlaga, naj bi rajši kaj »delali«.

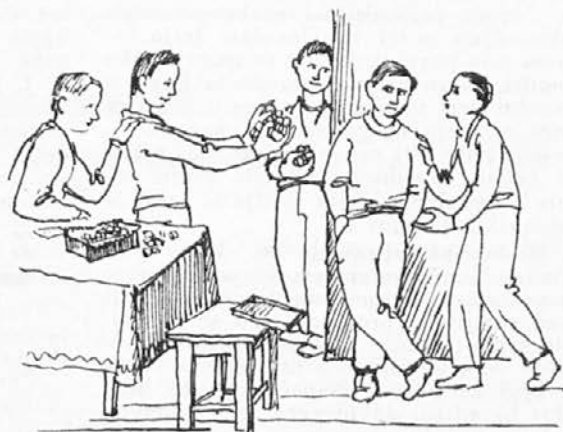
Delo, ki ga Bernard pripravlja, je gradnja kurnice v skrbno izbranem kotu parka, da vanjo spravi par zlatih fazanov, ki mu ju je obljubil stric Jože. To je pa Bernardova zmaga in njegov najljubši posel. Albin sanja o zmagah in junaških borbah, Bernard pa o čvrstih kolih, dobro napetih mrežah in varno zbitih strehah.

Danes popoldne se torej brata bavita z »delom«, Metka pa je še premajhna, da bi jima mogla pomagati, zato se igra s sestricama. Pri delu nesporno vodi Bernard, Albin pa mu samo tu in tam kaj svetuje, a še tedaj mlajši to zrelo pretehta, potem pa naredi po svojem. Albin mu sme samo držati deske, ki jih Bernard pribija, podajati orodje in kvečjemu še »izrekatv svoje mnenje« o Bernardovih ukrepih.

Gospa Grom pazi na svoj drobiž s ploščadi, zraven nje pa sedi teta Betka. A le redkokdaj ji je treba otroke miriti, kajti starejša dva se sijajno razumeta, čeprav sta zelo različnih značajev. Bernard je krotek in zna potrpeti z Albinovo razdražljivostjo, ta pa zna tako laskavo in spretno gladiti, da s tem največkrat užuga bratovo trdovratnost.

Albina delo ne zanima kaj prida in nenadoma z vrha svoje lestve naznani, kaj lepega vidi na veliki cesti:

(Dalje.)

Prvikrat v življenju se je srečal z grdobijo, ki se ji pravi zavist.

Ali Hitler veruje v Boga?

V svojih govorih je nemški kancler večkrat omenjal Boga in božjo Previdnost. Marsikdo se je vprašal, ali je morda Hitler veren človek. Odgovor daje papež Pij XI. v svoji okrožnici o položaju Cerkve v III. Reichu. »Ne moremo reči, da veruje v Boga tisti, ki Boga samo omenja v svojih govorih. — Ako kdo na mesto osebnega Boga postavlja samo brezosebno usodo, kakor so delali stari Germani pred krščanstvom, gotovo ne more računati na to, da ga bo kdo imel za vernega. — Kdor obožuje raso ali narod ali državo, je daleč od prave vere v Boga. — Vedno bolj pogosto se dogaja zloraba, da kdo uporablja trikrat sveto božje ime kot nekak naslovni listek brez vsebine, ki ga je mogoče pritisniti na vsako stvar ali samovoljno misel in človeško željo. — Samo zelo površni duhovi se morejo tako zmotiti, da govorijo o narodnem Bogu, o narodni veri in skušajo vkleniti pravega Boga v meje enega samega naroda. — Če kdo noče biti zares kristjan, naj nikar ne bogati besednega zaklada svoje nevere z besedami, ki jih jemlje iz zaklada krščanskih pojmov.«

Moskovska »Pravda« 20. VIII. 1939. »Zmagoslavni komunizem je porušil verjane osnove in milijone ljudi osvobodil pred varljivimi predsodki. To se ni zgodilo samo od sebe; ta proces izkoreninjevanja vere je pospešila propaganda. Vera je opij za narod. Napačno pa bi bilo, kdor bi mislil, da je vera že popolnoma izginila. Ostanke vere so še posebno močni v onih sovjetskih republikah, kjer so bile življenjske razmere pred revolucijo zelo težke. Tudi med delavskimi sloji po mestih je še mnogo takih, ki še niso opustili vere. Verski predsodki se ponekod kažejo v praznovanju nedelje. Komunistična stranka je vedno polagala veliko važnost na borbo proti veri. Mi se moramo boriti proti veri. To je abeceda materializma in komunizma, je pisal Lenin. Tovariš Stalin je poudaril v razgovoru z ameriškimi delavskimi odposlanci: Mi vidimo in bomo vedno vodili propagando proti verskim predsodkom. Ali razumejo vse naše organizacije važnost tega problema? Poudariti moramo, da ga ne razumejo. Marsikateri še niso razumeli, da je protiverska propaganda sestavni del političnega in kulturnovzgojnega dela in vse aktivnosti stranke. Mnogo sovjetskih delavcev ne razume, da ima protiverska

propaganda v naši deželi državni značaj. Tisk posveča premalo pažnje tej propagandi. Tako n. pr. l. 1939. v pokrajini Voronež ni niti en časopis pisal o protiverski propagandi, dasi izhaja tam 34 dnevnikov. Po odloku 18. kongresa boljševistične stranke morajo pri zatiranju vere pomagati v bodoče predvsem izobraženi sloji naroda. Le na ta način se bomo kmalu mogli rešiti reakcionarne dedščine preteklosti.«

Urednikova listnica

K. M., Jezersko: Šibko delce, vsebinsko in slogovno preveč sorodno Krištofu Šmidu. Po mnogem branju še kaj napiši in pošlji... Pazi na slovnico.

S. B., Ljubljana: V vseh pesmih pregrešam pravega ritma; včasih so preveč razvlečene (»Ali...«), včasih nekaj manjka (»Na nebu«). Imaš pa lepe podobe, le žal, da navadno uniči njihov učinek šibkejša figura ali šepasta rima (»nebo — nebo...«). Prislusni modernim pesnikom.

J. J., Veržej: Misel, da ne smemo nikogar zaničevati zaradi telesnih napak, je lepa in važna. Treba bi bilo, da jo obdeláš bolj literarno ali pa bolj znanstveno. Čitaj svoje stvari na glas, pa z iskrenim prijateljem, potem pošlji.

Z a s m e h

Tujec kaže na šolsko poslopje in vpraša fantiča, ki gre mimo: »Kaj je to poslopje?«

Fantič se popraska po hlačah in pravi: »Gospod, to je strojarna.«

Misijonar je pridigal o nenadni smrti: »Že marsikdo je šel zvečer zdrav in čil spat, zjutraj pa je mrtev vstal.«

Pušcačnik išče palčka.

»Naša Zvezda« izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 10 din, za druge 15 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streliška ulica št. 12/II. Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslov. tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).